

## ПЪРВА ГЛАВА

Монтерини, 1921 г.

Цареше натежало от жегата мълчание. Настъпил бе часът на сиестата. Маслиновите дървета по напуканата земя хвърляха сянка върху оклюмалите лози. На единия бряг на реката се издигаше масивна, златиста скала от туф. В нейните гънки бе кацнало Монтерини с неговите криви, непланирани улички, струпани покриви и църковни кули.

Слънчевите лъчи се прокрадваха в пролуките между къщите на всяка *via* и *vicolo*, за да изсушат окаченото пране. Да останеш навън в този час си беше чиста лудост и жителите се бяха прибрали да подремнат на хлад в удобните си легла.

С изключение на двама мъже. Те мълчаливо чакаха на една от лъкатушешките из градчето павирани улички. Якопо Леви седеше на трикрако столче и опираше гръб о каменната стена, без да обръща внимание на прахта по дрехите си. Ризата и костюмът му бяха залепнали от пот. Той разхлаби вратовръзката си, свали шапката и започна да си вее с нея, а с опакото на ръката изтри потта от челото си. Сетне пое дълбоко въздух, но не откъсна поглед от черните затворени капаци на прозорците на своята къща. Отново наложи шапката си, а от джоба на сакото извади подвързан с кожа молитвеник. Разлисти страниците и започна беззвучно да мърда устни: *Eso Enei. Eso Enei.*

До него съседът му Анджелио Гионе непрекъснато протягаше и свиваше прекалено дългите си за трикракото столче крака. Той пък се бе вторачил в съседната къща със сиви капаци. Лицето му бе сипаничаво и загоряло от слънцето. Върху пясъчнорусата си коса бе нахлупил платнен каскет. А работния си панталон бе завързал с връв. Анджелио си беше земеделец, един от тукашните *contadini*.

В лявата ръка на Анджели се появи броеница. Беше на майка му. Якопо знаеше, че след смъртта ѝ приятелят му не се разделяше с броеницата, но я криеше в джоба си, за да не му се подиграват, че е женчо. Сега обаче пет пари не даваше и открито прехвърляше черните ѝ зърна.

Анджело разтърси глава и промърмори: „Каква жега, трябва да пийна нещо“. Огледа от край до край улица „Меравилиоза“ с надеждата нечия врата да се отвори и милостив съсед да му предложи хапка паста с глътка кафе. Якопо се усмихна и отново сведе поглед към молитвеника си.

Улиците бяха тихи, чуваше се единствено минаващото по пътя „Сан Джани“ куче.

Двете долепени къщи бяха построени навътре от платното на улицата и до тях се стигаше по неравни стъпала. Покритата веранда, досущ мост между два континента, свързваше черната със сивата врата. Върху напуканите плочки бяха наредени саксии със здравец, а слънчогледовите стъбла, които се увиваха около металния парапет, красяха стъпалата.

Зад сивата врата живееше Анджело Гионе със съпругата си Сантина. Зад черната живееше семейство Леви. Якопо и Анджело преместиха столчетата си в тясната уличка на сянка, за да се спасят от жегата. Там продължиха да чакат настъпването на прохладните следобедни часове.

Вик раздра тишината. Якопо вдигна поглед към черните капаци на спалнята на жена си: те си оставаха плътно затворени. Анджело се прекръсти и впери очи в капациите на прозорците на своя дом. Те се открянаха и в процепа се появи набръчкана ръка с кафеникави петна, която ги разтвори докрай. На прозореца изникна зачервено

лице с разрошени и прилепнали о челото коси. Беше Клара Тоди, акушерката в градчето.

– Анджело! *Un maschio. Vieni!* Момче е. Идвай! Гласът и лицето ѝ се изгубиха в мрака на стаята.

Двамата мъже извърнаха глави един към друг. Спогледаха се. Анджело свали каскета си и попи с него потта, която се стичаше по слепоочията му. Изпусна броеницата си и зърната ѝ се разсипаха върху паветата като водопад от искрящи капки. Наведе се, взе сребърното ѝ кръстче и го целуна.

– Благодаря ти, пресвета Дево, майко Божия.

Якопо затвори своя молитвеник на иврит и го прибра в джоба на костюма си.

– Ето че твоят син се роди преди моя – монотонно изрече той, сякаш продължаваше молитвата си.

– Синът ми ли? Моят син? Нима се роди толкова бързо?

Присвитите ъгълчета на очите на Анджело едва прикриваха сълзите му. Той се опита да се изправи, но се строполи обратно на столчето.

– Краката ми треперят. Едва ме държат.

– *Vieni*, ела, ще ти помогна.

С едната си ръка Якопо подхвана Анджело под мишницата, а с другата обхвана гърба му. Доближи лице до ухото на приятеля си, прошепна му: „*Auguri*, поздравления“, и го поведе по стръмните стъпала покрай саксиите с цветя към сивата врата на кухнята. По пода се бе разсипало брашно, по средата на масата лежеше обърната купа, а съставките за кростатата, която Сантина се бе канила да опече, се бяха разлели на плота.

Якопо и Анджелино прекосиха дневната и се изкачиха по стълбите на горния етаж. На прага на спалнята на Анджелино и Сантина стоеше Клара Тоди и в дебелиите си ръце държеше голям вързоп, от който долиташе тих плач. Кимна им с покритото си с петна лице.

– *Auguri*, поздравления, Анджелино, вече си баща. Виж сина си. – Тя подаде повитото бебе на Анджелино и радостно и гордо додаде: – Навремето изродих двама ви, а сега дойде ред на вашите деца.

– Сантина как е?

– *Benissimo*, отлично, яка жена е съпругата ти. Влез да я видиш, хайде, *vai*.

Сетне се обърна към Якопо, потупа го по ръката и му се усмихна.

– Скоро и ти ще се зарадваш, Якопо Леви. Твоята Белла е убедила бебето си да изчака, докато си отдъхна. Винаги е знаела какво иска. Тя няма да се забави, не се безпокой.

Анджелино и Якопо погледнаха към повитото в малкото одеяло бебе, което Анджелино държеше в ръцете си. Две черни като въглен очи се вторачиха в двамата мъже. Топка заседна в гърлото на Анджелино; думите като невидим товар едва се отделяха от натежалия му език. – Енрико – успя да промълви той. – Ще го кръстя Енрико, защото сега животът ми е по-богат.